

---

3 Vragenuur

Vragenuur

Vragen Baudet

Vragen van het lid Baudet aan de minister van Klimaat en Groene Groei, viceminister-president, over **het bericht "Douche nemen? In fonkelnieuw Utrechts wooncomplex moeten studenten eerst even hun mail checken"**.

De voorzitter:

Ik heet van harte welkom de minister van Klimaat en Groene Groei. Fijn u te zien. Ik geef het woord aan de heer Baudet van de fractie van Forum voor Democratie voor het stellen van een vraag. Het woord is aan hem. Gaat uw gang.

De heer Baudet (FVD):

Dank u wel, voorzitter. Afgelopen weekend werd bekend dat de toekomstige bewoners van een nieuw wooncomplex in Utrecht eerst hun mail moeten checken voordat ze een douche mogen nemen. De reden? De overbelasting van het stroomnet. Wanneer bewoners willen douchen op zogeheten piekmomenten, bijvoorbeeld 's ochtends vroeg, wanneer half Nederland opstaat om naar het werk te gaan, wordt bewoners vriendelijk gevraagd een uurtje te wachten. Anders zal schade ontstaan aan het elektriciteitsnet, met alle mogelijke gevolgen en kosten van dien. Het is een zoveelste dramatisch voorbeeld van de effecten van het klimaatbeleid, dat compleet is doorgeschooten en dat behalve volkomen zinloos en peperduur ook een fundamentele bedreiging begint te vormen voor onze vrijheid, zoals we zien aan dit voorbeeld van dit pand in Utrecht, waar de inwoners straks niet meer een lekkere douche mogen nemen wanneer ze dat willen.

Door het onverantwoord van het gas afgaan, terwijl er nog voor honderden jaren goedkoop gas beschikbaar is en gas geldt als een van de schoonste brandstoffen die er bestaan, is de belasting van het elektriciteitsnet extreem toegenomen, zozeer zelfs dat nu voortdurend overbelasting dreigt, zoals de toekomstige inwoners van dat pand in Utrecht aan den lijve ondervinden. In landen om ons heen krijgen mensen subsidie om áán het gas te gaan; in ons land maken we het mensen onmogelijk om warm te douchen door onze obsessie om van het gas áf te gaan. Wat een waanzin.

Voorzitter. Ik ben dankbaar dat ik tijdens dit vragenuur een reactie van de minister mag vragen op deze meest recente en uiterst zorgelijke ontwikkeling in de alsmáar doorgaande en tot mislukken gedoemde energietransitie. Wij vrezen dat deze inperking van douchemogelijkheden het voorland is voor heel veel woningen en leefsituaties. Deelt de minister deze zorg? Netwerkbedrijf Alliander waarschuwt voor knipperende lichten en stroomuitval op straat- of wijkniveau als de energietransitie wordt doorgedrukt, zoals dit kabinet van plan is. Door de obsessie met klimaatpolitiek wordt Nederland een soort derdewereldland. Is de minister zich daarvan bewust? Heeft zij een oplossing voor dit probleem? Heeft ze er überhaupt weleens over nagedacht wat dit betekent voor de welvaart en het welzijn van de mensen in ons land? De vraag naar stroom zal in pakweg 2050 drieënhalftot zelfs vijf keer groter zijn dan op dit moment, en nu

al kan het elektriciteitsnet het niet meer aan. Volgens recente schattingen zal dat in 2030, dus al over vijf jaar, voor — hou je vast — anderhalf miljoen huishoudens directe elektriciteitsproblemen opleveren. Kan de minister daarop reageren? Is zij bereid om het van het gas af gaan te pauzeren en de elektrificatie van huishoudens of het wagenpark te staken totdat gegarandeerd kan worden dat Nederlanders altijd en overal voldoende stroom tot hun beschikking hebben, zoals de afgelopen 70 jaar het geval is geweest in dit prachtige land? Of gaat de minister door met haar zinloze afbraakbeleid?

Dank u wel.

De voorzitter:

Het woord is aan de minister.

Minister Hermans:

Voorzitter, dank u wel. Laat ik beginnen met te zeggen dat ik het me best kan voorstellen dat mensen in Nederland die dit weekend in de krant de kop lezen dat je voor je een douche neemt eerst even je mail moet checken, denken: wat is hier aan de hand; hoe zit dit precies? Onder de douche gaan is namelijk iets wat eigenlijk vanzelfsprekend is en waar je niet over nadent. Toch ga ik niet mee in alle doembeelden, uitspraken en aannames die de heer Baudet zojuist in zijn betoog verwerkt heeft, en wel om de volgende reden. Nederland zit in een hele ingrijpende energietransitie. Dat doen we niet voor niks. Dat doen we omdat we dit land schoon willen doorgeven aan volgende generaties en om onafhankelijk te worden van regimes waarvan we niet afhankelijk willen zijn. Op alle vragen en opmerkingen van de heer Baudet over gas zeg ik dus: ik geloof dat ik hiermee heel duidelijk heb gemaakt dat we onafhankelijk willen worden van landen waarvan we niet afhankelijk willen zijn. Daar hoort gas als voorbeeld bij. Maar Nederland schoon doorgeven, betekent ook dat we in 2050 klimaatneutraal willen zijn. Dat betekent dat we geen gebruik meer maken van fossiele brandstoffen zoals gas en olie. Daarom zitten we nu midden in een transitie. Die transitie is groot en ingrijpend en vraagt van ons allemaal in Nederland een heleboel. Ik stond hier twee weken geleden tijdens het vragenuurtje. Toen ging het erover dat een op de drie straten in Nederland in de komende jaren opengaat om ervoor te zorgen dat er voldoende elektriciteit is of dat huizen op een andere manier op een andere warmtebron kunnen worden aangesloten.

Voorzitter. De transitie naar die duurzame economie, die duurzame energievoorziening, gaat eigenlijk heel erg goed. Zijn we klaar? Zijn we er al? Nee, absoluut niet. Moet er nog een heleboel gebeuren? Jazeker. Maar op heel veel plaatsen en huizen in Nederland liggen zonnepanelen. Op heel veel plaatsen staan windmolens. De drukte op het stroomnet, waar die situatie rondom dat douchen een gevolg van is, is eigenlijk de keerzijde van het succes van onze aanpak tot nu toe. Zo goed gaat het. Die drukte op het stroomnet vormt op dit moment een belemmering voor de voortgang van de energietransitie. Daarom doen we daar een heleboel dingen aan. We zetten in op het uitbreiden van het stroomnet, maar dat gaat natuurlijk wel even duren, want het kost gewoon tijd om dat te bouwen. We zetten er ook op in om het stroomnet slimmer te gebruiken en het op momenten te gebruiken waarop het minder druk is op het net. Daar is dit artikel een voorbeeld van.

In Utrecht, een stad waar de woningnood ook voor studenten hoog is, is het gelukt om ruim 200 studentenwoningen te realiseren. Utrecht is helaas een provincie waar de drukte op het stroomnet een groot probleem is. Maar doordat er afspraken zijn gemaakt met de netbeheerder en de verhuurder van het pand afspraken heeft gemaakt met de bewoners, is het toch gelukt om die woningen te realiseren. Nogmaals, ik realiseer me dat het iets vraagt, in dit geval van de studenten die daar wonen. Maar het is wel voor het goeie doel, voor iets wat we met z'n allen aan het doen zijn: dit land schoon doorgeven en onafhankelijk worden van landen waarvan we niet afhankelijk willen zijn.

De heer Baudet (FVD):

Ik hoor hier een doelredenering: wij moeten dit land schoon doorgeven. Maar CO₂ heeft niets met vervuiling te maken. CO₂ is geen vervuiler. CO₂ is zuurstof voor planten. Er is ook helemaal niet zoiets als een regionale CO₂-verdeling. Het is niet zo dat als Nederland uitstoot, dat dan niet doorwaait naar andere landen of zo. Dus als je er iets aan zou willen doen — dat is volstrekt onnodig — zou je dat mondiaal moeten bekijken, maar de rest van de wereld doet niet mee. We zijn dus bezig om ons land te ruïneren, naar de gallemieze te helpen en economisch te vernietigen.

De voorzitter:

Dank u wel.

De heer Baudet (FVD):

1,5 miljoen huishoudens hebben straks wiebelstroom om deze particuliere obsessie van deze minister. Ik kan niet anders dan nogmaals ...

De voorzitter:

Dank u wel. U bent gruwelijk door uw tijd heen gegaan.

Minister Hermans:

Nederland heeft een verantwoordelijkheid. Nederland neemt die verantwoordelijkheid. Ik wil ook dat we die verantwoordelijkheid nemen. Ik voel me er namelijk verantwoordelijk voor om dit land op een goede manier door te geven aan volgende generaties en om in een wereld die geopolitiek instabiel is, onze afhankelijkheid sneller af te bouwen. Nederland kan het niet alleen. We hebben Europa nodig en ook mondiaal moeten we internationale afspraken maken. Daarom was ik gisteren in Brussel. Ik heb met alle Europese collega's afspraken gemaakt over hoe we straks, op de klimaatop in Azerbeidzjan, met alle landen in de wereld verdere afspraken gaan maken over het beperken van de CO₂-uitstoot en het tegengaan van klimaatverandering.

Mevrouw Postma (NSC):

Mijn fractie vindt dit juist een heel mooi voorbeeld. Kijk naar het gedrag van studenten. Typisch zijn zij wat later wakker dan de werkende mens en douchen ze dus ook wat later, net na die piekuren. Mijn vraag aan de minister is eigenlijk simpel. Wat kunnen we van dit project, van studentenhuisen zoals dit, leren? Dan kunnen we dat vaker inzetten

en gebruiken. Zo kunnen we ervoor zorgen dat we met z'n allen stroom op een slimme manier gaan gebruiken.

Minister Hermans:

Een van de actielijnen in het programma om de netcongestie, de drukte op het stroomnet, aan te pakken, gaat over het slimmer gebruiken van ons net. Wat je in Utrecht in dit studentenhuis ziet, is daar een voorbeeld van. Er wordt gezorgd dat de vraag op de piekmomenten, wanneer de vraag naar elektriciteit groot is, iets verminderd wordt, doordat je — ook al is het misschien een beetje vervelend, het is niet onoverkomelijk — een halfuurtje eerder of een halfuurtje later gaat douchen. Dit slimmer gebruik maken van het net willen we uitbreiden door ook apparaten slimmer te maken, zodat de laadpaal die je thuis hebt om je auto op te laden en de warmtepomp die je thuis hebt om je huis te verwarmen, slim ingesteld kunnen worden. Zover zijn we nog niet. De volgende gedachte zit erachter. Je voert dan op een apparaatje in dat je wil dat je auto morgenochtend om zeven uur opgeladen is. Het apparaat meet dan aan het stroomverbruik af wat het goede moment is en — dat is helemaal mooi — op welk moment de tarieven hopelijk wat lager zijn. Daar wordt nu naar gekeken. Het slimmere gebruik dat in dit studentenhuis wordt vormgegeven via een brief van de verhuurder aan de studenten, kan dan voor iedereen thuis met slimme apparaten worden ingezet.

De heer Kops (PVV):

We kennen allemaal de voorbeelden van complete woonwijken, maar ook bedrijven, die niet meer kunnen worden aangesloten op het net vanwege de krapte. We zien hier dat we op een dusdanig niveau zijn aanbeland dat zelfs het al dan niet aanzetten van een simpele douche al het verschil kan maken tussen het wel en het niet uitvallen van het net. Zo ernstig is het dus op dit moment. Het vragen aan studenten om dan maar even niet te douchen, is natuurlijk geen structurele oplossing. Ik wil graag wél een oplossing horen van de minister.

De voorzitter:

Ja, ja. Duidelijk.

De heer Kops (PVV):

We lezen in het regeerprogramma dat we voorrang geven aan het oplossen van netcongestie. Wat komt daar nou van terecht? Hoe staat het daarmee?

Minister Hermans:

Dit is een tijdelijke oplossing, want uiteindelijk hebben we meer capaciteit nodig op het net. Het net moet versterkt en uitgebreid worden. Dat gebeurt ook. Daar staan heel veel projecten voor op de lijst en in de planning. Maar het duurt wel even voordat die projecten uitgevoerd zijn. Dat duurt lang, omdat de procedures lang duren. Een van de dingen die we doen is het verkorten van die procedures, zodat we sneller hoogspanningsstations kunnen bouwen en sneller transformatorhuisjes kunnen bouwen die dan in de wijken en buurten komen te staan. Dat hoop ik op hele korte termijn naar de Kamer te kunnen sturen.

De heer **Vermeer** (BBB):

Ik ga de minister niet weer vragen om een regeling voor thuisbatterijen, want die zal er ongetwijfeld aan komen. Maar twee dagen geleden waren de cijfers als volgt. In nauwelijks twee uur tijd daalde het aanbod uit zon en wind in Nederland van 12 gigawatt naar 2 gigawatt. Dat ging van bijna 100% van de totale behoefte van Nederland naar 15% in slechts twee uur. Nog steeds lopen er allerlei projecten om nog meer zonneparken uit te rollen en nieuwe windturbines te plaatsen. Hoe gaat de minister ervoor zorgen dat wij juist zorgen dat het stroomnet stabiel wordt, in plaats van dat er nog meer variatie op gaat treden in zo'n korte tijd? Want hier is niet tegen te investeren en niet tegen te handelen.

Minister **Hermans**:

Toch even iets over de thuisbatterijen, want dat had ik twee weken geleden beloofd aan de heer Vermeer. Belofte maakt schuld. We kijken samen met netbeheerders, met de ACM en met marktpartijen die deze batterijen maken, hoe we kunnen voorkomen dat het inzetten van die thuisbatterijen de netcongestie verergert en hoe we ervoor kunnen zorgen dat het juist helpt in het oplossen van dit probleem.

Dan uw vraag over een stabiele energie- of elektriciteitsvoorziening. Een belangrijk element daarin is natuurlijk dat we de energiemix uitbreiden en niet alleen zon en wind hebben. Want als de zon even niet schijnt of de wind minder waait, dan gebeurt er zoiets als wat de heer Vermeer net schetste. Daarom heeft het kabinet ook ambities op het gebied van kernenergie. Die ambities zijn groot en daar wordt hard aan gewerkt. Ik was gisteren in Brussel, zoals ik net zei. We hebben met de Fransen afgesproken dat we ook op het gebied van kennisontwikkeling de krachten nog verder gaan bundelen. Maar het bouwen van kerncentrales kost wel tijd. Desalniettemin ben ik mij enorm bewust van het belang daarvan en maak ik op een zorgvuldige manier tempo waar dat kan.

De **voorzitter**:

Dank u wel. Dank aan de minister voor haar aanwezigheid bij het vragenuurtje. Dat wordt hogelijk gewaardeerd. Tot zover ook het vragenuurtje. Ik schors enkele minuten en dan gaan we stemmen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.